

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 84/17
Люксембург, 26 юли 2017 г.

Становище 1/15

Съдът счита, че предвиденото споразумение между Европейския съюз и Канада за предаването на резервационни данни на пътниците не може да бъде сключено в сегашния си вид

Въпреки че систематичното предаване, запазване и използване на всички данни на пътниците в основни линии са допустими, редица разпоредби на проектоспоразумението не отговарят на изискванията, произтичащи от основните права на Съюза

Европейският съюз и Канада провеждат преговори във връзка със споразумение относно обработката и предаването на резервационни данни на пътниците („PNR споразумение“), което е подписано през 2014 г. След като Съветът на Европейския съюз иска от Европейския парламент одобрение на споразумението, Парламентът сезира Съда, за да установи дали предвиденото споразумение е в съответствие с правото на Съюза, и по-специално с разпоредбите за зачитане на личния живот, както и за защита на личните данни. Следва да се отбележи, че за първи път Съдът трябва да се произнесе относно съвместимостта с Хартата на основните права на ЕС на проект за международно споразумение.

В днешното си становище Съдът отговаря, че **PNR споразумението не може да бъде сключено в сегашния си вид поради несъвместимостта на редица негови разпоредби с признати от Съюза основни права.**

Предвиденото споразумение допуска систематичното и непрекъснато предаване на PNR данните на всички пътници във въздушния транспорт на канадски орган с оглед на използването и запазването им, както и на евентуалното им последващо предаване на други органи и на други трети държави с цел борба с тероризма и тежките международни престъпления. За целта предвиденото споразумение по-специално урежда срок за съхранение на данните с продължителност пет години, както и изисквания относно сигурността и целостта на PNR данните, незабавно маскиране на чувствителните данни, право на достъп, поправяне и заличаване на данните, както и средства за защита по административен и съдебен ред.

Разгледани в тяхната съвкупност, PNR данните могат по-специално да разкрият пълния маршрут на пътуването, навигациите при пътуване, съществуващите отношения между две или повече лица, както и информация относно финансовото положение на пътниците във въздушния транспорт, техните хранителни навици или здравословно състояние и дори биха могли да предоставят чувствителна информация за тях. Освен това предадените PNR данни са предназначени за систематичен анализ с помощта на автоматизирани средства въз основа на предварително установени модели и критерии преди пристигането на пътниците в Канада. Подобни видове анализ могат да осигурят допълнителна информация за личния живот на пътниците. Накрая, тъй като срокът за запазване на PNR данните може да бъде до 5 години, споразумението дава възможност информацията за личния живот на пътниците да бъде на разположение през особено продължителен период от време.

Поради това Съдът отбелязва, че предаването на PNR данни от Съюза на Канада, както и правилата на предвиденото споразумение относно запазването на данните, тяхното

използване и евентуалното им последващо предаване на канадски, европейски или чуждестранни публични органи съставляват **намеса в основното право на зачитане на личния живот**. Също така предвиденото споразумение включва **намеса в основното право на защита на личните данни**.

На следващо място Съдът проверява дали тези намеси могат да бъдат обосновани. В това отношение той отбелязва, че **разглежданите намеси са обосновани поради преследването на цел от общ интерес** (гарантиране на обществената сигурност в рамките на борбата с престъпленията, свързани с тероризъм, и с тежката транснационална престъпност) и че предаването на PNR данните на Канада и последващото им обработване са годни да гарантират осъществяването на тази цел.

Що се отнася до необходимостта от намесите, Съдът счита, че **редица разпоредби на споразумението не се ограничават до строго необходимото и не предвиждат ясни и точни правила**.

По-специално Съдът отбелязва, че страните по споразумението са допуснали възможността за предаване на **чувствителни данни** на Канада (които представляват съвкупност от информация, разкриваща „расов или етнически произход, политически възгледи, религиозни или философски убеждения, членство в профсъюз“, или относно „здравето или сексуалния живот на дадено лице“). Предвид риска от обработване в разрез с принципа на недопускане на дискриминация предаването на чувствителни данни на Канада би изисквало точна и особено солидна обосновка, изведена от мотиви, различни от защитата на обществената сигурност от тероризъм и тежка транснационална престъпност. В случая обаче такава обосновка липсва. Въз основа на това Съдът стига до извода, че **разпоредбите на споразумението относно предаването на чувствителни данни на Канада, както и обработката и запазването на такива данни са несъвместими с основните права**.

Освен това Съдът счита, че предвиденото споразумение не надхвърля границите на строго необходимото, като допуска предаване на Канада на PNR данните на всички пътници във въздушния транспорт. Всъщност автоматизираният анализ на PNR данните има за цел да идентифицира риска за обществената сигурност, който евентуално могат да представляват лица, които не са известни на компетентните служби и които с оглед на този риск биха могли да бъдат подложени на задълбочена проверка по границите. Това обработване на данните улеснява и ускорява проверките за сигурност (най-вече по границите), които в съответствие с член 13 от Чикагската конвенция¹ преминават всички пътници във въздушния транспорт, които желаят да бъдат допуснати в Канада или да напуснат страната, като същите са задължени да спазват условията за влизане или заминаване, предписани от действащото в Канада право.

Поради същите причини, докато пътниците са в Канада или отпътуват от тази трета държава, необходимата връзка между тези данни и преследваната със споразумението цел е налице, поради което то не надхвърля границите на строго необходимото единствено поради това че допуска систематичното запазване и използване на техните PNR данни.

Същевременно във връзка с използването на PNR данните по време на престоя на пътниците във въздушния транспорт в Канада Съдът отбелязва, че след като пътниците във въздушния транспорт са били допуснати да влязат на територията на тази трета държава след проверка на техните PNR данни, използването на тези данни по време на престоя им в Канада трябва да се основава на нови обстоятелства, които да го обосновават. Използването им следователно изисква, в съответствие с практиката на Съда, наличието на правила, които да определят материални и процесуални условия за това използване, по-специално за да се защитят съответните данни срещу рисковете от злоупотреби. Подобни правила трябва да се основават на обективни критерии за определяне на обстоятелствата и условията, при които канадските органи, визирани в предвиденото споразумение, имат

¹ Конвенцията за международно гражданско въздухоплаване, подписана в Чикаго на 7 декември 1944 г. (Recueil des traités des Nations unies, volume 15, n° 102).

право да ги използват. За да се гарантира на практика пълното спазване на тези условия, използването на запазените PNR данни по време на престоя в Канада на пътниците във въздушния транспорт трябва поначало, освен в надлежно обосновани неотложни случаи, да се осъществява след предварителен контрол от юрисдикция или независима административна структура и решението на тази юрисдикция или на тази структура трябва да се постановява след мотивирана молба на компетентните органи, подадена по-специално в рамките на наказателни производства за предотвратяване, разкриване или наказателно преследване на престъпления.

След заминаването на пътниците във въздушния транспорт от Канада допускането от предвиденото споразумение непрекъснато съхранение на PNR данните за всички пътници във въздушния транспорт не се ограничава до строго необходимото. Всъщност, що се отнася до пътниците във въздушния транспорт, за които риск във връзка с тероризма или тежката транснационална престъпност не е бил установен при пристигането им в Канада и до заминаването им от тази държава, след отпътуването им не се установява съществуването дори на индиректна връзка между PNR данните им и преследваната с предвиденото споразумение цел, която би обосновала запазването на посочените данни. За сметка на това съхраняването на PNR данните на пътниците във въздушния транспорт се оказва допустимо след престоя им в Канада, дори за срок от пет години, когато по отношение на тях е установено наличието на обективни обстоятелства, позволяващи да се приеме, че те биха могли дори след заминаването си от Канада да представляват риск от гледна точка на борбата с тероризма и тежката транснационална престъпност. При това положение за използването на PNR данните се прилагат същите условия както при използването им по време на престоя на пътниците във въздушния транспорт в Канада.

Съдът счита, че и **други разпоредби от предвиденото споразумение са несъвместими с основните права, освен ако то бъде ревизирано така, че по-добре да урежда и уточнява намесите.** В този смисъл Съдът приема, че споразумението би трябвало:

- да определя по-ясно и точно някои от подлежащите на предаване PNR данни,
- да предвижда, че моделите и критериите, използвани при автоматизираната обработка на PNR данни, ще бъдат конкретни и надеждни, както и недискриминационни,
- да предвижда, че ще се използват само бази данни, които Канада поддържа във връзка с борбата с тероризма и тежката транснационална престъпност,
- да предвижда, че PNR данните могат да се разкриват от канадските органи на публичните органи на държава извън ЕС само ако съществува споразумение между Съюза и тази държава, равностойно на предвиденото споразумение, или пък решение на Европейската комисия в тази област,
- да предвижда право на лично информиране на пътниците във въздушния транспорт в случай на използване на техните PNR данни по време на престоя им в Канада и след заминаването им от тази страна, както и в случай на разкриване на същите данни на други органи или на частни лица,
- да гарантира, че надзорът на правилата относно защитата на пътниците във въздушния транспорт при обработката на техните PNR данни се осъществява от независим контролен орган.

Като се има предвид, че не всички намеси, съдържащи се в предвиденото споразумение, се ограничават до строго необходимото и че в този смисъл те не са изцяло обосновани, Съдът стига до извода, че **предвиденото споразумение не може да бъде сключено в сегашния си вид.**

Накрая следва да се отбележи, че Парламентът иска също да установи дали предвиденото споразумение трябва да има за свое правно основание членове 82 ДФЕС и 87 ДФЕС

(съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси и полицейско сътрудничество) или член 16 ДФЕС (защита на личните данни). В това отношение отговорът на Съда е, че споразумението трябва да бъде сключено едновременно на основание на членове 16 ДФЕС и 87 ДФЕС. Всъщност предвиденото споразумение преследва две неделими и еднакви по значение цели, а именно, от една страна, борбата с тероризма и тежките транснационални престъпления, която попада под действието на член 87 ДФЕС, и от друга страна — защитата на личните данни, която попада под действието на член 16 ДФЕС.

ЗАБЕЛЕЖКА: Държава членка, Европейският парламент, Съветът или Комисията могат да поискат становището на Съда относно съвместимостта на предвидено споразумение с Договорите или относно компетентността за сключването му. В случай на отрицателно становище от страна на Съда предвиденото споразумение не може да влезе в сила, освен ако не се нанесат изменения в него или не се преразгледат Договорите.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на становището е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палова ☎ (+352) 4303 3708

Кадри от обявяването на решението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106